

внаслідок чого гра стає надзвичайно ясною, бісерною і рівною. Це приблизно такий самий спосіб удару, який використовується для підміни пальців при швидких повтореннях одного звуку. Всі місця, позначені словом “*leggiero*” мають виконуватись цим способом”. Штрих “*jeu perlé*” виконується легкою рукою, з трохи піднятим ліктем, не піднімаючи пальців (за допомогою легкого обертання).

Штрих “*staccato*” позначається крапками над нотами або нотами невеликої тривалості з паузами між ними. *Staccato* не можливо виконати у дуже швидких темпах, тому пасажі у темпі *presto* або *molto allegro* можуть бути виконані лише способом “щипка” (“*leggiero*”), тому що *staccato* у цьому випадку викличе значне стомлення. *Staccato* буває кількох видів в залежності від того, яка вага чи яка частина руки бере участь у звуковидобуванні: 1) суглобне; 2) пальцьове; 3) кистьове; 4) ліктьове.

Найвідвіччастішим штрихом, який можна довести до *martellato*, є *staccatissimo*. Цей штрих позначається маленькими вертикальними шпичками або рисочками над нотами. Виконання *staccatissimo* чи *martellato* вимагає участі руки від ліктя або навіть від плеча (в залежності від необхідної сили звучання і темпу). У більшості випадків цей штрих вживається для виконання стрибків, октав, акордів, які змінюються в дуже швидкому темпі. Уся увага піаніста має бути спрямована на якість звуку, який завжди мусить залишатись гарним, глибоким, співучим і наповненим.

Штрихове розмаїття та його значення у створенні музичного образу відіграло важливу роль у музиці XVII-XVIII ст. Однак вже у Л. ван Бетховена “*legato*” має помітну перевагу над іншими штрихами. Починаючи від XIX ст., для фортепіанної музики все більше характерний вплив вокальної мелодики. Зокрема у творчості Ф. Шопена зникає межа між “*legato*” і “*staccato*”. Знак крапки над ногою свідчить про невизначену тривалість і вказує, що цей звук має бути продовжений на педалі.

Наприкінці XIX – на початку XX ст. захоплення імпресіоністів гармонічним забарвленням, пов’язане з використанням педалей ефектів, відсуває значення мистецтва штрихів на другий план. У творах композиторів XX – початку XXI ст. поряд з мелодикою вокального типу з’являються теми з характерним фразуванням струнних інструментів: чітке виконання мотивів, фраз, їх відокремлення між собою, штрихове розмаїття.

Серед сучасних музикантів і композиторів спостерігається великий інтерес до старовинної музики XVII-XVIII ст. Все частіше звучать твори В. Телемана, Ф. Куперена, Д. Скарлатті, справжнього розквіту досягло виконання творів Й.С. Баха. Відроджується значення поліфонічних жанрів, де мистецтво штриха відіграє велику роль у звучанні всієї фактури (фортепіанні твори Д. Шостаковича, Р. Шедрина, М. Скорика та ін.). Зазначені проблеми постають звичайно й у педагогічній роботі. Отже, питання виконання штрихів і на початку XXI ст. не втрачає своєї актуальності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Браудо И. Артикуляция / И. Браудо // Вопросы музыкально-исполнительского искусства. Вып 5. – М.: Музыка, 1969. – С.32-44.
2. Гофман И. Фортепианная игра. Ответы на вопросы о фортепианной игре / И. Гофман; Ред. вст. ст. и прим. Г.М. Коган; Пер. с англ. Г.А. Павлова. – М.: Госмузиздат, 1961. – 224с.
3. Николаевский Н. Консерваторская постановка рук на фортепиано / Н. Николаевский. – 1915.
4. Фейнберг С. Пианизм как искусство / С. Фейнберг. – [изд. второе, доп.]. – М.: Музыка, 1969. – 598 с.

УДК 378:005.336.3:061(4)

Білокопитов В.І.

Сумський державний

педагогічний університет ім. А.С.Макаренка

ДІЯЛЬНІСТЬ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ АСОЦІАЦІЇ ІЗ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ У КОНТЕКСТІ БОЛОНСЬКОГО ПРОЦЕСУ

У статті визначено особливості становлення та розвитку Європейської асоціації із забезпечення якості вищої освіти; сформульовано мету та основні завдання; проаналізовано поточні та завершені проекти Асоціації; висвітлено пріоритетні напрями роботи на майбутнє.

Ключові слова: *Європейська асоціація із забезпечення якості вищої освіти, Європейська асоціація університетів, Європейська асоціація вищих навчальних закладів, Європейський студентський союз, транснаціональна вища освіта.*

Белокопытов В.И. Деятельность Европейской ассоциации по обеспечению качества высшего образования в контексте Болонского процесса. *В статье определены особенности становления и развития Европейской ассоциации по обеспечению качества высшего образования; сформулированы цель и основные задания; проанализированы завершенные и текущие проекты Ассоциации; выяснены приоритетные направления работы на будущее.*

Ключевые слова: *Европейская ассоциация по обеспечению качества высшего образования, Европейская ассоциация университетов, Европейская ассоциация высших учебных заведений, Европейский студенческий союз, транснациональное высшее образование.*

Bilokopytov V.I. Activity of European Association for Quality Assurance in Higher Education within Bologna Process. *European Association for Quality Assurance in Higher Education establishment and stages of development are determined; the aim and main tasks are formulated; past and current projects are analyzed; priority-driven areas for future are found out in the article.*

Key words: *European Association for Quality Assurance in Higher Education, European University Association, European Association of Institutions in Higher Education, European Students' Union, transnational higher education.*

Проблема забезпечення якості підготовки фахівців у системі вищої освіти завжди залишається актуальною для будь-якої країни. Сучасний рівень якості вищої освіти відображає суперечність між зростаючими вимогами суспільства до людини, яка вміє прогнозувати та проектувати перспективи своєї професійної діяльності, і фактичним рівнем освіти випускників вищих навчальних закладів. Особливо це питання загострилося на межі століть, коли відбувся перехід від парадигми співпраці до парадигми конкуренції між вищими навчальними закладами на ринку освітніх послуг.

Висвітленню організаційних та змістових аспектів діяльності Європейської асоціації із забезпечення вищої освіти присвячені праці таких зарубіжних науковців, як Г. Елтерман (G. Aelterman), Н. Костес (N. Costes), Ф. Крозьє (F. Croizer), П. Куллен (P. Cullen), Б. Кервейл (B. Curvale), Дж. Грифолл (J. Grifoll), Н. Харріс (N. Harris), Е. Хелле (E. Helle) та ін. Предметом нашого розгляду у процесі висвітлення теми статті стали, крім робіт названих вище науковців, також аналітичні доповіді експертів Європейської асоціації із забезпечення якості вищої освіти (ENQA) та матеріали низки проектів Асоціації, в яких відображається її діяльність як однієї з провідних наднаціональних організацій із забезпечення якості на Європейському просторі вищої освіти

Мета статті – висвітлити основні напрями діяльності Європейської асоціації із забезпечення якості вищої освіти на Європейському просторі вищої освіти.

Більшість експертів, які досліджують Болонський процес, вважають, що саме забезпечення якості вищої освіти стало метою підписання Болонської декларації і зазначають, що ця подія дала сильний поштовх для поновлення дискусій з питань забезпечення якості. Болонський процес, який поєднав незалежних один від одного суб'єктів (уряди, вищі навчальні заклади, представників студентства, бізнесові структури) став оптимальним варіантом для вирішення цього питання на європейському рівні. Однією з таких провідних організацій стала Європейська асоціація із забезпечення якості вищої освіти (далі – ЄМЗЯ), яка була заснована у 2000 році саме для того, щоб активізувати європейську співпрацю із забезпечення якості. ЄМЗЯ була заснована країнами-учасниками Болонської угоди під назвою Європейська мережа із забезпечення якості у вищій освіті¹. Основою створення асоціації стали «Європейський пілотний проект з оцінки якості вищої освіти (1994-1995 роки), рішення Рекомендаційної ради з Європейської співпраці у галузі забезпечення якості вищої освіти (98/561/ЕС від 24 вересня 1998 року), та Болонська декларація (1999 рік).

Через те, що у сучасній педагогічній компаративістиці ми не знайшли досліджень, що стосуються питань організаційної побудови ЄМЗЯ, то

вирішили почати з висвітлення організаційної структури Асоціації (див. рис. 1).

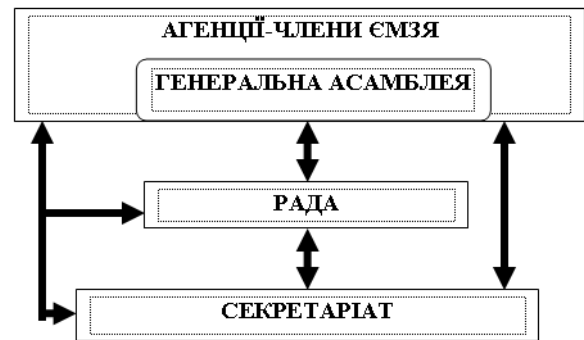

Рис. 1. Структура ЄМЗЯ

Як видно з рисунка 1, до структури ЄМЗЯ входять: Генеральна асамблея, Рада та Секретаріат.

Щодо **Генеральної асамблеї**, то вона є головним законодавчим органом і має повноваження: обирати і звільняти членів ради; обирати президента і віце-президентів Асоціації з числа членів ради; вносити поправки до Статуту; затверджувати щорічний план роботи; отримувати, розглядати і затверджувати щорічні доповіді президента і директора про діяльність Асоціації; розглядати і затверджувати бухгалтерську звітність Асоціації.

Рада як виконавчий орган ЄМЗЯ забезпечує ефективне виконання поточних справ, а саме: підготовка та контроль річного плану роботи Генеральної Асамблеї; підготовка заходів, визначених у плані роботи; прийняття рішення про нових членів / філій або виключення членів / філій; надання рекомендацій Генеральній Асамблеї про будь-яких зміни до статуту; призначення директора; оцінка роботи директора; контроль фінансових механізмів діяльності Асоціації;

Секретаріат на чолі з Генеральним секретарем має на меті: вести облік діяльності ЄМЗЯ (у тому числі файли, протоколи, бази даних і фінансові звіти); готувати річний звіт директора та будь-які інші відповідні документи; готувати публікації Асоціації; регулярно оновлювати веб-сайт; скликати, готувати та організувати зібрання Асоціації; керувати проектами, що здійснюються під егідою ЄМЗЯ; готувати річні бюджети і плани роботи; контролювати роботу Секретаріату; збирати щорічні членські внески; збирати будь-які інші фінансові внески в діяльність Асоціації; вести рахунки та фінансову звітність і представляти їх Раді та Генеральній Асамблеї.²

Згідно зі статутом основними завданнями Європейської асоціації із забезпечення якості вищої освіти є:

- обмін інформацією і досвідом у галузі методологічних досліджень;
- функціонування в якості політичного форуму, що розробляє і підтримує стандарти,

¹ У 2004 році термін «мережа» було змінено на «асоціація», але акронім залишився незмінним (ЄМЗЯ).

² Детальнішу інформацію про діяльність Генеральної асамблеї, Ради та Секретаріату можна знайти в статуті Асоціації за адресою: <http://www.enqa.eu/organisation.lasso>

процедури та керівництво в галузі забезпечення якості;

- проведення перевірок на прохання міністрів освіти, національних і регіональних органів влади та інших інстанцій, які працюють у межах Болонського процесу;

- сприяння розвитку процедур забезпечення якості в галузі транснаціональної європейської вищої освіти;

- сприяння розвитку і реалізації адекватної системи експертних комісій для забезпечення якості діяльності акредитаційних агенцій;

- підтримка та розвиток співпраці з іншими європейськими організаціями та зацікавленими сторонами;

- внесок у створення європейського простору вищої освіти [4].

У результаті проведеного дослідження виокремлено такі основні етапи розвитку ЄМЗЯ в контексті Болонського процесу:

- 1) запрошення ЄМЗЯ до співпраці у формуванні спільної структури забезпечення якості, яка спрямує свою діяльність на створення Європейського простору вищої освіти (2001 рік);

- 2) надання ЄМЗЯ рекомендацій щодо безпосереднього сприяння розвитку європейського процесу забезпечення якості; отримання подвійного доручення від міністрів освіти дослідити шляхи забезпечення гарантії відповідного огляду системи агенцій із забезпечення якості і розробки узгодженого набору стандартів, процедур та рекомендацій із забезпечення якості (2003 рік).

- 3) прийняття «Стандартів та рекомендацій щодо забезпечення якості освіти на Європейському просторі вищої освіти», розроблених ЄМЗЯ; доручення розробити модель розвитку агенцій із забезпечення якості на національному рівні; ухвалення принципів Європейського реєстру агенцій із забезпечення якості; подальший розвиток співпраці ЄМЗЯ з Європейською асоціацією університетів, Європейською асоціацією вищих навчальних закладів, Європейським студентським союзом із зворотнім звітом міністрам через групу супроводу Болонського процесу (2005 рік);

- 4) прийняття угоди щодо заснування Європейського реєстру агенцій із забезпечення якості, який був запропонований групою Є-4 (Європейська асоціація із забезпечення якості, Європейська асоціація університетів, Європейська асоціація вищих навчальних закладів, Європейський студентський союз); визнання помітного прогресу у секторі забезпечення якості вищої освіти, а, особливо, у залученні студентів до цього процесу; схвалення рішення групи Є-4 щодо щорічного проведення Європейського форуму із забезпечення якості (2007 рік).

- 5) підготовка звіту ЄМЗЯ, який став основою прийнятого комюніке щодо важливості забезпечення якості на всіх етапах здобуття вищої освіти; прийняття рішення продовжувати модернізацію вищої освіти на основі Європейських стандартів та рекомендацій із забезпечення якості та схвалення

створення Європейського реєстру агенцій із забезпечення якості; створення структур національних кваліфікацій та продовження співпраці групи Є-4 у подальшому розвитку процесу європейського забезпечення якості (2009 рік) [3].

Таким чином, активне залучення ЄМЗЯ до Болонського процесу підтвердило її провідне місце у процесі забезпечення якості вищої освіти на Європейському просторі вищої освіти.

Формат статті не дозволяє детально схарактеризувати всі проекти ЄМЗЯ. Тому ми наводимо стисло характеристику найважливіших, які висвітлюють позицію організації щодо забезпечення якості вищої освіти:

1. Процедури якості у Європейській вищій освіті (*Quality Procedures in European Higher Education*). Асоціація разом зі своїми агенціями, Європейською асоціацією університетів, Європейськими національними союзами студентів і Європейською комісією скоординувала та провела огляд процедур забезпечення якості в європейській вищій освіті.¹

Перший огляд показав результат запровадження процесу забезпечення якості у країнах-членах Асоціації. Вперше увага експертів була зосереджена на методах оцінки якості, які запроваджують агенції в Європі. Особливо слід підкреслити те, що найбільшого успіху було досягнуто в конвергенції найважливіших методів і процедур.

3 жовтня по грудень 2007 року на основі першого огляду був проведений другий. Він відобразив зміни, які відбулися з часу впровадження Європейських стандартів та рекомендацій². Основними цілями проекту було визначено:

- *по-перше*, привести у відповідність до вимог сучасності огляд 2002 року;

- *по-друге*, оцінити точку зору агенцій щодо їх згоди з третьою частиною Європейських стандартів та рекомендацій³;

- *по-третє*, дослідити плани агенцій щодо зовнішньої перевірки;

- *по-четверте*, з'ясувати ставлення агенцій до Європейського реєстру забезпечення якості вищої освіти [10, с. 10-11].

2. Транснаціональний європейський проект оцінювання (ТЄПО) I (*Transnational European Evaluation Project I*) був пілотним проектом, який проводила ЄМЗЯ разом зі своїми агенціями з червня 2002 року по жовтень 2003 року. Проект був підтриманий Європейською комісією через програму Сократес і був частиною низки заходів, які були ініційовані Європейською комісією для заохочення Болонського процесу. Основні цілі проекту були

¹ Проект було завершено у 2002 році. Результати проекту були надруковані у 2003 році. Фінансувався проект Європейською комісією.

² Другий звіт із процедур забезпечення якості у європейській вищій освіті був надрукований у 2008 році.

³ Третя частина Стандартів стосується Європейських стандартів для агенцій із зовнішнього забезпечення якості.

спрямовані на: а) подальший розвиток методів зовнішнього транснаціонального оцінювання; б) визнання можливих перешкод транснаціонального оцінювання та обрання стратегій для їх подолання; в) сприяння більшому значенню прозорості і зіставності в межах європейської вищої освіти [6].

3. Проект вивчення процесів конвергенції у забезпеченні якості вищої освіти (*Quality Convergence Study Project*) відбувся після того, як ЄМЗЯ провела огляд процедур забезпечення якості в європейській вищій освіті. Основними цілями проекту було визначено вивчення можливості конвергенції концептуальних підходів національних агенцій із забезпечення якості вищої освіти в Європі.

Проект висвітлив три основні аспекти, які необхідно взяти до уваги при розвитку конвергенції: 1) систематичний вимір якості вищої освіти; 2) врахування національного контексту в межах кожної національної системи; 3) потужний вплив учасників процесу забезпечення якості, які взаємодіють у кожній системі.

Крім цього, проект показав три основні тенденції, які впливають на оцінку національних систем: 1) зміцнення національної освітньої політики; 2) інтеграція стейкхолдерів (від англ. слова **stakeholder** – зацікавлена сторона; зацікавлена особа; пайовий власник; партнер) у функціонування забезпечення якості вищої освіти; 3) збільшення відповідальності вищих навчальних закладів за свою діяльність [1, с.9].

Найважливішим підсумком цього огляду стало усвідомлення необхідності врахування відмінностей національних контекстів, існування систем вищої освіти в процесі пошуку шляхів зближення підходів до оцінки якості їх діяльності. Створення ЄПВО вимагало певного рівня схожості у системах європейського забезпечення якості [7].

4. Транснаціональний європейський проект оцінювання (ТЄПО) II *Transnational European Evaluation Project II* був продовженням пілотного проекту ТЄПО I. Новий проект став пан-європейською схемою транснаціонального оцінювання якості, яка намагалась визначити можливість і загальні елементи для якісної освіти в спільній магістерській програмі з трьох предметів: менеджмент водних ресурсів, вивчення культури та спілкування, право та економіка [8].

5. Проект Вивчення додатку до диплому, як його бачать користувачі. (*Study on the Diploma Supplement as seen by its users*) став результатом співпраці Європейської мережі інформаційних центрів, національного інформаційного центру з академічного визнання документів про освіту та Європейської асоціації із забезпечення якості вищої освіти. Метою запланованого проекту було продовження співпраці між вищими навчальними закладами та сприяння діалогу ЄМЗЯ з федерацією роботодавців, який почався у 2005 році. Крім того, слід було зацікавити групу Є-4 у продовженні співпраці між їх членами. Наміром проекту стало провести дослідження, яке надало б можливість потенціальним користувачам Додатка до диплома

порівняти свої відповідні очікування. Цей документ також би надав справжню можливість оцінити запровадження ініціатив і реформ Болонського процесу.

Проект переслідував дві основні цілі:

1) з'ясувати поточну ситуацію щодо випуску Додатку до диплома;
2) зробити рекомендації, які допоможуть у виданні документа [9].

ЄМЗЯ ініціює та координує поточні проекти з транснаціонального забезпечення якості, які мають на меті поширювати інформацію на Європейському рівні і сприяти заснуванню структури забезпечення якості на Європейському просторі вищої освіти.

Сьогодні ЄМЗЯ і Світовий банк спільно працюють над спробами створення системи забезпечення якості, щоб сформувані кращі можливості для університетів цього регіону співпрацювати з сусідніми країнами [5].

На сучасному етапі розвитку Болонського процесу ЄМЗЯ не збирається зупинитися на досягнутому. Асоціація визнає, що пріоритетні напрями діяльності на найближче майбутнє повинні враховувати природу вищої освіти, яка швидко змінюється на національному, європейському та світовому рівнях. Більше уваги концентрується на програмах навчання впродовж життя, транснаціональній освіті, Е-навчанні та на нестабільній природі студентства. Виходячи з цього, члени Асоціації передбачають 8 пріоритетів у роботі на майбутнє:

1) впроваджувати стандарти та рекомендації щодо забезпечення якості освіти на Європейському просторі вищої освіти;

2) підтримувати та прискорювати співпрацю між агенціями із забезпечення якості на ЄПВО через продовження діалогу у рамках групи Є-4;

3) приділяти більше уваги процесам зовнішнього забезпечення якості і структурам кваліфікації;

4) підтримувати цілі Європейського простору вищої освіти щодо інтернаціоналізації та мобільності, досліджуючи, що можна взяти до уваги з процесів зовнішнього забезпечення якості для агенцій;

5) прийняти ініційовану ЄАУ програму «Навчання впродовж життя» і брати активну участь у її розвитку і запровадженні через спільні проекти з стейкхолдерами;

6) усвідомлювати зростання зацікавленості серед студентів, всіх стейкхолдерів вищої освіти і суспільства в доступі до детальної та достовірної інформації щодо якості індивідуальних навчальних програм;

7) продовжувати роботу щодо постійного розширення складу своїх агенцій і взагалі професіоналів у галузі забезпечення якості;

8) розробляти заходи для досягнення кращого розуміння усіма зацікавленими сторонами всіх механізмів забезпечення якості [2].

Отже, ЄМЗЯ є визнаним лідером із забезпечення якості на Європейському просторі вищої освіти та координатором розвитку Болонського

процесу. Висвітлені у статті основні проекти ЄМЗЯ підтверджують вищезазначене. Почавши свій розвиток разом з Болонським процесом, Асоціація відіграла дуже важливу роль і зробила великий внесок у становлення та розвиток процесу забезпечення якості вищої освіти на Європейському просторі вищої освіти.

Подальшого вивчення потребує діяльність ЄМЗЯ після проголошення створення Європейського простору вищої освіти.

ЛІТЕРАТУРА

1. Convergence Study. A contribution to the debates on quality and convergence in the European Higher Education Area / Crozier F., Curvale B., Henard F. Quality // ENQA Occasional Papers 7, Helsinki, 2005 – 25 p.
2. ENQA Position Paper on Quality Assurance in the EHEA in view of the Leuven and Louvain-la-Neuve meeting of ministers responsible for higher education [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://www.enqa.eu/files/ENQA_position_paper%20\(3\).pdf](http://www.enqa.eu/files/ENQA_position_paper%20(3).pdf)
3. European Association for Quality Assurance / ENQA and the Bologna Process [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.enqa.eu/bologna_overview.lasso
4. European Association for Quality Assurance / Statutes of the European Association for Quality [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.enqa.eu/documents.lasso>
5. European Association for Quality Assurance / Current projects [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.enqa.eu/projects.lasso>
6. European Association for Quality Assurance / Projects [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.enqa.eu/projectitem.lasso?id=106&cont=pastprojDetail>
7. European Association for Quality Assurance / Quality Convergence Study Project [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.enqa.eu/projectitem.lasso?id=107&cont=pastprojDetail>
8. European Association of Quality Assurance / Transnational European Evaluation Project II [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.enqa.eu/projectitem.lasso?id=108&cont=pastprojDetail>
9. European Association for Quality Assurance / Study on the Diploma Supplement as seen by its users [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.enqa.eu/projectitem.lasso?id=251&cont=pastprojDetail>
10. Quality Procedures in the European Higher Education Area and Beyond / Costes N., Crozier F., Cullen P., Grifoll J., Harris N., Helle E., Hopbach A., Kekäläinen H., Knezevic B., Sits T., Sohm K. // Second ENQA Survey, Helsinki, 2008 – 144 p.

ВИМОГИ

до публікацій у збірнику наукових праць

«Теоретичні питання культури, освіти і виховання»

До друку приймаються неопубліковані раніше матеріали: наукові статті, огляди, рецензії тощо, які відповідають тематиці Збірника.

Наукова стаття має містити виклад проміжних або кінцевих результатів наукового дослідження, висвітлювати конкретне окреме питання з теми дисертації чи наукового дослідження, визначати науковий пріоритет автора, робити її матеріал надбанням фахівців.

Наукова стаття подається до друку в завершеному вигляді відповідно до вимог ВАК України (Див. Бюлетені ВАК України № 1, 2003р.; № 2, 2008р.; № 9 – 10, 2011р.).

Перелік обов'язкових елементів статті:

- Постановка проблеми у загальному вигляді та визначення її зв'язку з важливими науковими чи практичними завданнями.
- Аналіз новітніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання цієї проблеми і на які спирається автор.
- Визначення невирішених раніше питань загальної проблеми, яким присвячується означена стаття.
- Формулювання цілей статті (постановка завдань).
- Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих результатів.
- Висновки з викладеного у статті дослідження, визначення перспектив подальших розвідок у цьому напрямі.

При написанні статті необхідно дотримуватись певних правил:

- назва статті має максимально стисло відбивати її основну ідею, думку;
- слід уникати стилю наукового звіту чи науково-популярної статті;
- недоцільно ставити риторичні запитання; мають переважати розповідні речення;
- цитати в статті використовуються дуже рідко; необхідно зазначити основні ідеї, а після них у дужках указувати прізвища авторів, які уперше висловили;
- усі посилання на авторитети подаються на початку статті, основний обсяг якої присвячується викладу власних думок; для підтвердження достовірності своїх висновків і рекомендацій не слід наводити висловлювання інших учених, оскільки це свідчить, що ідея дослідника не нова, була відома раніше і не підлягає сумніву;
- стаття має мати просту структуру (без поділу на розділи і підрозділи).